

209127

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

ร้อยตำรวจเอกนครา รุ่งวรรณ

คุษฎีนิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นสาระสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ETHICS IN
THE PERFORMANCE OF POLICE OFFICERS

POL. CAPT. NAKARA RUNGWAN

A DISSERTATION PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE
OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(POLITICAL)

2011

COPYRIGHTED RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องคุณิพนธ์   แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
ชื่อผู้เขียน   ร้อยตำรวจเอกนครา รุ่งวรรณ
สาขาวิชา   รัฐศาสตร์
คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะนุช เงินคล้าย)

..... กรรมการ
(ดร. พศวิจน์ กนกนาก)

พ.ร.อ. ..... กรรมการ
(พล.ต.อ. ดร. ชาญวุฒิ วัชรพุกก์)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้คุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นสาระสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์

พิศม พพิช ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิช)

..... รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโครงการ
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรโชค วีระสย) ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
ส่วนภูมิภาค

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรโชค วีระสย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กมล นุษบา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สนธิ์ บางยี่ขัน)

..... กรรมการผู้แทนจากคณะกรรมการบริหาร
(รองศาสตราจารย์อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี) โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
ส่วนภูมิภาค

ชื่อเรื่องคุณิพนธ์   แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของ
 ข้าราชการตำรวจ
 ชื่อผู้เขียน   ร้อยตำรวจเอกนครา รุ่งวรรณ
 ชื่อปริญญา   ปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต
 สาขาวิชา   รัฐศาสตร์
 ปีการศึกษา   2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะนุช เงินคล้าย	ประธานกรรมการ
2. ดร. พศวัจน์ กนกนาก	
3. พล.ต.อ. ดร. ชาญวุฒิ วัชรพุกก์	

คุณิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ (3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการตำรวจ

การศึกษา แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การศึกษาจริยธรรมในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตัวอย่าง เป็นข้าราชการตำรวจ จำนวน 402 นาย และ (2) การหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการตำรวจมีระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับประเด็นจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก ได้แก่ การให้ความเคารพนับถือผู้บังคับบัญชาทุกคน

2. ผลการเปรียบเทียบจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจระหว่างชั้นประทวนกับสัญญาบัตรพบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรมีจริยธรรมในการทำงานสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์หัตถคถอยพหุคูณเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการรู้จักควบคุมตนเอง และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ ($R^2 = 0.642$) ส่วนปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา และปัจจัยส่วนบุคคลด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ ($R^2 = 0.443$)

4. ผลการหาแนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ พบว่า มีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ (1) การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจในหน่วยงานระดับ โรงพักหรือสถานีตำรวจเพื่อให้ตำรวจเกิดความภาคภูมิใจในหน่วยงานของตน (2) การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่โดยใช้วิธีการหรือกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับความนิยมหรือได้รับความสนใจ (3) การจัดกิจกรรมประชุม สัมมนาหรือกิจกรรมปรึกษาหารือเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการตำรวจในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจอันจะนำไปสู่ความพึงพอใจและการยอมรับต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมากยิ่งขึ้น (4) จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตำรวจได้พบปะชี้แจงทำความเข้าใจและให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งจะสร้างความรู้สึที่ดีว่าการจับกุมหรือการปรับซึ่งเป็นการดำเนินคดีตามกฎหมาย และ (5) การจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือพัฒนาสำหรับตำรวจประจำการอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ตำรวจประจำการมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองโดยมีหลักสูตรที่หลากหลายให้เลือกเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาได้

ethical performance by police officers. In this connection, five experts were interviewed.

Findings are as follows:

1. Overall, the level of ethics evinced in the performance of the police officers examined was high. The ethical factor of the performance of these police officers with the highest mean was paying respect to all superiors.

2. In comparing the levels of ethics expressed in performance between non-commissioned and commissioned police officers, the researcher found that commissioned officers exhibited ethics in performance at a higher level than their non-commissioned counterparts at a statistically significant level.

3. The researcher utilized multiple regression analysis to frame a predictive equation governing the levels at which ethics in performance were expressed by the police officers under investigation. It was accordingly found that four factors were predictive of ethical performances expressed by non-commissioned police officers at the statistically significant level. These four demographical factors were having professional attitudes and values; being a practicing Buddhist; evincing self-control; and the factor of work environment in the aspect of the behaviors of colleagues, respectively ($R^2=0.642$). The two factors that were predictive of ethical performance as expressed by commissioned police officers at the statistically significant level were the factor of being a practicing Buddhist and the factor of having professional attitudes and values ($R^2=0.443$).

4. Guidelines for fostering the development of ethics in the performance of police officers are as follows:

(1) Activities should be organized that would foster unit pride at the police station level. (2) New activities should be organized that would be helpful in instilling morality and ethics. New methods or activities that are currently in vogue or of wide interest should be utilized in this connection. (3) Meetings, seminars or public hearing concerning morality, ethics and the performance of police officers should be organized. Experts or members of police committees in local communities should be invited to participate in such activities so as to be able to express opinions regarding the performance of police officers, as well as to provide recommendations regarding the performance of police officers that would be conducive to greater satisfaction in and acceptance of the performance of police officers. (4) Activities involving community relations should be continuously organized in order to ensure police officers are afforded the opportunity to meet residents. This would allow police officers to clarify and inform them of police activities, as well as to provide guidance to residents as to what constitutes proper performance. This would foster more positive attitudes towards police officers in invidious comparison to making arrests or fining miscreants as dictated by the requirements of the legal prosecution of offenders. (5) Training or development programs for police officers should be consistently organized and conducted at least once a year. Police officers should accordingly be given time to foster self-development through participation in various training or development programs.

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการ-
ตำรวจ ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะนุช เงินคล้าย
ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. พศวิจน์ กนกนาก และ พล.ต.อ. ดร. ชาญวุฒิ
วัชรพุกก์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง พ.ต.อ. ดร. กิจพิณัฐ อุสาโห และ
รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ กรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของคุษฎีนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้
ประสบการณ์การทำคุษฎีนิพนธ์ที่มีคุณค่ายิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ในความกรุณาของท่าน

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์सानต์ พันธธลาภ ประธานสาขา-
คณะรัฐศาสตร์ และอาจารย์ผู้สอนคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่านที่ได้
ให้ความรู้และคำแนะนำซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในภายภาคหน้าต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้ข้อมูล
และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอบคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกท่าน ที่สละเวลา
ในการตอบแบบสอบถามซึ่งทำให้เนื้อหาของคุษฎีนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากคุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นครา รุ่งวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง	(12)
สารบัญภาพประกอบ.....	(15)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
2 การทบทวนวรรณกรรม	16
ความหมายของจริยธรรม	16
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	18
จริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ	44
วิธีการพัฒนาและเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจ	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	86
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	101

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	102
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานและปัจจัย ที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการตำรวจ.....	103
ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจแต่ละระดับ.....	109
4 ผลการวิจัย	112
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการตำรวจ	112
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจ	125
ตอนที่ 3 ผลการหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจ	137
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
สรุปผล.....	141
อภิปรายผล	144
ข้อเสนอแนะ	155
ภาคผนวก	
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	157
ข แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	159
ค สรุปการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)	168
ง แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย	177
จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	206
ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ	208
บรรณานุกรม.....	237
ประวัติผู้เขียน	245

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การกระทำผิดวินัยของข้าราชการตำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2550-2552.....	73
2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ.....	98
3 ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของการวิจัย.....	102
4 ขนาดประชากร ความแปรปรวนตัวอย่างและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวอย่างข้าราชการตำรวจ.....	105
5 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	113
6 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นยศและ ประสบการณ์	114
7 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นยศและ ระดับการศึกษา	115
8 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นยศและ สถานภาพการสมรส	115
9 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นยศและ รายได้ต่อเดือน	116
10 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นยศและ ภาระหนี้สิน	117
11 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นยศและ ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงาน.....	118
12 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาและ ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงาน.....	118
13 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพการสมรส และระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	119

ตาราง	หน้า
14 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือนและระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	120
15 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาระหนี้สินและระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	120
16 ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ	121
17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ.....	126
18 ผลการเปรียบเทียบระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจระหว่างชั้นประทวนและสัญญาบัตรโดยใช้สถิติทดสอบที่.....	127
19 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบขั้นตอน	129
20 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปรพยากรณ์แบบขั้นตอน	131
21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวม	133
22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลในด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ	134
23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา	135
24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลในด้านการรู้จักควบคุมตนเอง.....	136
25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานในด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน	136

ตาราง	หน้า
26 ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ	180
27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปร จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ.....	183
28 ผลการเปรียบเทียบระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการ- ตำรวจระหว่างชั้นประทวนและสัญญาบัตร โดยใช้สถิติทดสอบที.....	185
29 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปร พยากรณ์แบบขั้นตอน	186
30 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรด้วยวิธีการกำหนดค่าตัวแปร พยากรณ์แบบขั้นตอน	188
31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรม ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวม	190
32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยทางจิตลักษณะ ส่วนบุคคลในด้านทัศนคติและค่านิยมในอาชีพ	191
33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยเกี่ยวกับความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในด้านการปฏิบัติทางพุทธศาสนา.....	192
34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยทางจิตลักษณะ ส่วนบุคคลในด้านการรู้จักควบคุมตนเอง.....	193
35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในหน่วยงานในด้านพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน	193

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก.....	20
2 องค์ประกอบขององค์กรที่มีศักดิ์ศรี.....	82
3 กรอบความคิดในการวิจัย.....	101